

**Календарно-тематичне планування уроків мистецтва
5 клас**

І семестр. ВИДИ МИСТЕЦТВА			
<i>Дата</i>	<i>Музичне мистецтво</i>	<i>Образотворче (візуальне) мистецтво</i>	<i>Дата</i>
1-2. Походження мистецтва			
	Як виникло музичне мистецтво. Виникнення музики, танців, музичних інструментів СОМ: наскельні малюнки СММ: О.Мессіан. П'єса «Екзотичні птахи» ХТД: О. Янушкевич. «Веселкова пісня». П: гармонія	Як виникло музичне мистецтво. Виникнення графіки, живопису, скульптури СОМ: наскельні малюнки ХТД: малювання тварини, що спинилася на мить, тривожно вслухаючись у шерхт листя (кольорові олівці) П: художній образ	
	Музичне мистецтво стародавніх культур і цивілізацій. Музичне мистецтво стародавнього Єгипту (арфа), Греції (ліра, кіфара, сирина – флейта Пана), слов'ян (пастуший ріг, гудок). СММ: К.Сен-Санс.Акваріум (4 арфи і хор); К.Дебюссі.Флейта Пана. М.Скорик.Мелодія (флейта) СОМ: М.Провенцале «Орфей і звірі», зображення інструментів:арфи, ліри, кіфари,флейти Пана;пастушого рогу, гудка(смика) ХТД: М.Леонтович.Канон П: канон Мистецький проект «Міфи Еллади про музику»	Образотворче мистецтво стародавніх культур цивілізацій. Архітектура,скульптура,стародавніх Єгипту і Греції (оглядово). Античні мистецькі традиції Причорномор'я. Трипільська культура. СОМ:архітектура і скульптура Давнього Єгипту, Давньої Греції, трипільська кераміка. ХТД: варіант 1-малювання біноклевидної посудини трипільської культури, декорування орнаментом – рослинним або зооморфним;варіант 2 – малювання старовинних музичних інструментів (сопілка, ріг), декорування орнаментом. П: символіка,кераміка,стилізація. Мистецький проект «Античне мистецтво Причорномор'я»	
Розділ І.Народне і професійне мистецтво			
3. Одвічні ритми мистецтва			

	Календарно – обрядові пісні. Ритм.куплетна форма СОМ: І.Гончар «Веснянка». О.Ларіонова «Масляна», І.Сардак «Той, що веснянки співає», І.Скологдздр «Подoliaночка». О.Андрущенко «Дідух» СММ: І.Шамо «Ятранські ігри» (Заспів. № 11 «Тирлич, тирлич») ХТД: мотиви українських народних пісень «Вийшли в поле косарі», «Женчикок – бреничок», «Подoliaночка» ПМ: В.Верховинць П: ритм. мотив	Орнаментальні мотиви. Види орнаментів (рослинний, геометричний, зішаний) СОМ: рослинний, геометричний. Зішаний орнамент ХТД: виконання орнаменту у стрічці (аплікація) П: орнамент,рапорт, мотив	
4. Прикрашаємо побут			
	Пісні родинного життя. Родинні та побутові пісні (колискові. Ліричні. Жартівливі,сатиричні). Весільний обряд, як театралізоване дійство. Синтез мистецтв. СОМ: Л.Дуб «Древо життя», Е.Контратович «Весілля на Верховині», І.Гончар «Весільний обряд на Одещині». М.Білас «Лебеді материнства», І.Скологдздр «Українська пісня». СММ: К.Стеценко «Вечірня пісня», К.Дебюссі «Колоскова слоника» із сюхти «Дитячий куточок», українські родинно-побутові пісні. ПМ: К.Стеценко П: форма	Декоративно – ужиткове мистецтво Орнаментальне оздоблення ужиткових речей. Види орнаменту: стрічковий,сітчастий, у замкнутій формі. СОМ:твори декоративно – ужиткового мистецтва, оздоблені різними орнаментами. ХТД: виконання орнаментального оздоблення виробу у замкненій формі (техніка за вибором учня); варіант 1-ковдри (у прямокутнику); варіант 2 – хустини (у квадраті) П: декоративно-ужиткове мистецтво,витинанка. Мистецький проект «Декоративно – ужиткове мистецтво краю»	
5. Чарівні візерунки			
	Народні танці Танці різних народів: гопак. Козачок коломийка тощо (українські), полонез, краков'як, мазурка (польські), полька (чеський), кадрили, хоровод (російські), фламенко (іспанський). СММ: Ф.Шопен «Мазурка № 50», «Полонез. Ля мажор», «Краков'як».Велике концертне рондо для фортепіано з оркестром». СОМ: світлини виконавців танців народів світу. І.Репін «Гопак», М.Романишин «Свято» ХТД: народна пісня – танок «Чеська полька» ПМ: Ф.Шопен Мистецький проект «Танці народів світу»	Традиції народного малювання. Народний розпис. Петриківський розпис. Симетрична і асиметрична композиція. СОМ: О.Дзень «Свято врожаю», твори Г.Собачко-Шостак, К.Білокур, М.Приймаченко, М.Тимченко. ХТД: створення декоративної композиції «Кіт Баюн» (гуаш). П: симетрія. асиметрія.	

6. Золоті руки майстрів			
	Народні музичні інструменти. Українські народні інструменти, інструменти поширені у світі: кобза, волинка, скрипка, гітара. Оркестр народних інструментів. СХТ: Глієр. Концерт для голосу з оркестром. ХТД: Кириліна «Співають діти». Створення інтонацій, мелодій (висхідна, низхідна, плавна, стрибкоподібна), їх пластичне і графічне зображення. СВМ: К. Він'йон. «Юний співак». П: Інтонація. Вокаліз. Мелодія. Мелодичний і ритмічний рисунок	Мелодія лінії. Графіка СВМ: Графічні твори Леонардо да Вінчі, А. Дюрера, П. Пікассо; В. Фаворського, О.Кравченка, К. Хокусая. ХТД: Графічні рисунки-вправи на виявлення виражальних можливостей ліній. Відображення різних станів природи у музиці та і графічних лінійних композиціях. Настрій у природі. Пейзаж у різному стані, різних емоціях. П: Графіка. Рисунок. Композиція. Гравюра	
7. Мистецький дивосвіт			
	Східні мелодії. Арабський, індійський танці. Форма рондо. СММ: Р. Шуман «Арабески», Л.Дичко «Українські писанки». СОМ: східний (арабеска) і український орнаменти. ХТД: індійська пісня – танець «Куммі». СММ: Л.Мінкус «Індійський танець» з балету «Баядерка». П: пластика, пластична інтонація, імпровізація.	Чарівні арабески. Східні орнаменти (арабески) і старослов'янська в'язь (бігунок) СОМ: зразки арабесок. ХТД: створення ескізів арабесок для східного килима, посуду, одягу (графічні матеріали). П: арабеска Мистецький проект «Міні – конкурс «Арабеска»	
Розділ II. Професійне мистецтво			
8. Музичні та графічні інтонації			
	Вокальна музика Музична інтонація. Мелодія. Вокаліз. СОМ: Г.ван Хонтхорст «Концерт», Ж.А.Ватто «Пісня кохання», К.Він'йон «Юний співак». СММ: Р.Глієр. Концерт для голосу з оркестром. ХТД: І.Кириліна «Співають діти». П: інтонація, мелодія, вокаліз.	Мелодія лінії. Графіка: засоби виразності (лінія, штрих, крапка, пляма). Види графіки: за способом виконання (оригінальна, друкована), за призначенням (станкова, книжкова, газетно – журнальна, промислова, плакат). ХТД: створення графічних композицій за допомогою різних за характером ліній «Осінній буревій», «Тихий листопад» (чорна кулькова ручка). П: графіка, гравюра.	
9. Краса в різноманітті			
	Співочі голоси. Голоси: тенор, баритон, бас, сопрано, мецо – сопрано, контральто, дискант. Всесвітньовідомі співаки.. Штрихи в музиці.	У країні штрихів і світлотіні. Штрихи в образотворчому мистецтві. Світлотінь. Книжкова ілюстрація. СОМ: Я.Гніздовський «Вітер», С.Конончук, Ілюстрації до	

	СОМ: світлини видатних оперних співаків України, світу. СКМ: «Каллас назавжди» «Повернення Батерфляй». ХТД: (колективна робота в групах) створення вокальних образів героїв казки Колобок» (добір голосів, штрихів, регістрів тощо). П: речитатив.	казки «Колобок», Г.Якутович. Ілюстрація до роману «Захар Беркут», В.Лопата. Ілюстрація до «Слова про Ігорів похід». ХТД: виконання графічної композиції «Ведмеді на півночі» (граттаж) П: світлотінь, ілюстрація, штрих	
10. Високе мистецтво духовності			
	Хорова музика. Духовна (церковна) і світська хорова музика. Хормейстер. СММ: Херувимська» А.Веделя, «Херувимська» Д.Бортнянського. ПМ: Д.Бортнянський. П: хор, а капела, унісон.	Виразність силуету. Контур. Контраст. СОМ: силуети архітектурних споруд. Г.Нарбут «Осінь». ХТД: придумати й намалювати плакат, присвячений охороні пам'яток духовної культури (акварель). П: силует, контур. Контраст.	
11. Палітра тембрів і симфонія кольорів			
	Тембри музичних інструментів. Групи інструментів за способом видобування звуків струнні, духові, ударні. Клавійні інструменти (піаніно, рояль). СММ: М.Мусоргський «Старий замок», «Лимозький ринок», «Богатирські ворота. У стольному граді Києві» з циклу «Картинки з виставки» (для фортепіано та в оркестровці для симфонічного оркестру М.Равеля). СОМ: В.Гарман «Богатирські ворота» (ескіз). ХТД: Б.Савельєв «Різнокольорова гра»; створення ілюстрацій до пісні. Створення звукових композицій «Роза» «Діалог», «Похід» (колективна робота). П: тембр.	Живопис. Види живопису (станковий, монументальний, декоративний, мініатюра). Колір. Ахроматичні й хроматичні, основні й похідні кольори. СОМ: зразки різних видів живопису. ХТД: створення композиції «Старий замок» за музикою М.Мусоргського (в оригіналі для фортепіано в оркестровці М.Равеля); варіант 1- в ахроматичній гамі; варіант 2 – у хроматичній гамі (техніка за вибором учня). П: живопис, гама.	
12, 13. Контрасти та відтінки			
	Симфонічний оркестр. Групи інструментів симфонічного оркестру. Дригент. Форма варіацій. СММ: Б.Брітен «Путівник по оркестру для молоді». ХТД: гра «Знавець оркестру». П: партитура, варіації.	Колорит. Холодний і теплий колорит. СОМ: Й.Бокшай «Осіній парк», «Зимовий пейзаж» Л.Годунова «Натюрморт з коником»; М.Глушенко «Зимовий натюрморт». ХТД: створення натюрморту (акварель); варіант 1 – «Зажурливий» (у холодній кольоровій гамі); 2- «Радісний» (у теплій кольоровій гамі). П: колорит, тон.	

	Симфонічний оркестр (продовження). Фуга. СОМ: П.Пікассо «Варіації на тему «Голуб миру» СММ: Б.Бріттен «Путівник по оркестру для молоді» (продовження). ХТД: В.Ільїн «Пісенька про веселий час». СКМ: «Королівство повного місяця»	Між контрастом і нюансом. Наближений (нюанс ний) і контрастний колорит. Відтінки кольору – розбіл, затемнення, додавання до основного інших кольорів. СОМ: М.Глуценко. Зимовий вечір. ХТД: малювання рибки – Морської Царівни (гуаш)% варіант 1 – у наближеному колориті; варіант 2 – у контрастному колориті. П: нюанс	
14. Секрети фактури			
	Духовий оркестр. Музика для духового оркестру. СММ: марші В.Агалкін «Прощання слов'янки», «Козацька слова» у виконанні духового оркестру; Дж.Верді «Триумфальний марш» з опери «Аїда». ХТД: виконання партитури маршу, гра «Диригент оркестру». П: духовий оркестр, марш, туш, фактура.	Скульптура: пластичність і виразність форм. Художня мова скульптури (об'ємна форма, фактура). Види скульптури за формою (кругла, рельєф), за змістом і призначенням (монументальна, станкова, декоративна, дрібна пластика). СОМ: зразки скульптури. ХТД: створення фігури відважного спортсмена - сноубордиста (пластилін). ПМ: Й.Пінзель. П: скульптура, рельєф.	
15. Мистецький дивосвіт			
	Музичні мандрівки на Схід. Музика й музичні інструменти Індії, Китаю тощо. СММ: К.Дебюссі. Симфонічна поема «Пагоди». ХТД: китайська народна пісня «Дощові краплі». П: цинь, ситар.	Музика, що застигла у камені. Архітектура. Архітектура Сходу (пагоди).Взаємодія мистецтв: архітектура і монументальна декоративна скульптура. Види рельєфу (барельєф, горельєф). СОМ: зразки східної архітектури, видів рельєфу. ХТД: створення декоративного рельєфного панно «Дракоша – символ східного календаря» (пластилін). П: архітектура, барельєф, горельєф.	
16. Узагальнення (Перевір себе)			
II семестр. Синтез і взаємодія мистецтв			
17. Коли всі мистецтва разом.			
	Взаємодія музики і літератури. Інтонація (музична і поетична). Програмна музика. СММ: Й.Штраус. Вальс «Казки Віденського лісу»; М.Римський – Корсаков симфонічна сюїта «Шехеразада»	Література і візуальні образи. Книжкова ілюстрація. Шрифти. СОМ: книжкові ілюстрації, шрифти. ХТД: варіант 1- створення буквиці до улюбленої казки з	

	(теми Шехеразеди і Шахріара, «Синдбад – мореплавець», «Багдадське свято»).ю СОМ: Л.Бакст «Хан Шахріар», мініатюра «Шехеразада». ХТД: М.Магомаєв «Шехеразада». П: сюїта.	використанням українських орнаментальних мотивів; варіант 2 – малювання ініціалу свого імені (техніка за вибором учня). П: заставка, кінцівка, ініціал, мініатюра.	
18. Цирк – мистецтво, сповнене радості			
	Музика в цирковій виставі. Естрадно – духовий оркестр, біг-бенд. СОМ: Ю.Горбачов «Клоун на коні», М.Шагал «Великий цирк». СММ: І.Дунаєвський «Марш» із к/ф «Цирк»; І.Кальман Арія Містера Ікс з оперети «Принцеса цирку». ХТД: австрійська нар. пісня «Цирк приїхав». П: бенд, трюк, цирк	Запрошуємо на циркову виставу. Особливості споруди ирку. Циркове мистецтво в живописі. СОМ: Ж.Сьора «Цирк», П.Пікассо «Дівчинка на кулі», «Родина комедіантів». ХТД: створення запрошення на циркову виставу (змішана техніка: аплікація, графічні матеріали). П: амфітеатр, балкон. Мистецький проект «Цирк»	
19. У царстві Мельпомени			
	Музика і драматичний театр. Види театру. Персонажі італійської комедії дель арте. СОМ: П.Сезанн «П'єро і Арлекін», Лж.Феретті «Арлекін і Коломбіна». ПМ: Р.Шуман СММ: Р.Шуман «П'єро і Арлекін», «Пантолоне і Коломбіна» з циклу «Карнавал». П: атрибут, бельєтаж, партер, театр.	Театральна афіша повідомляє. Художні особливості афіші. СОМ: зразки театральних афіш. ХТД: створення афіші до вистави театру юного глядача (змішана техніка: гуаш, графічні матеріали). Гра «Озвуч картину» (робота в параї). П: афіша Мистецький проект «Репертуар дитячих театрів»	
20. На сцені лялькового театру			
	Ляльковий театр. Популярні герої лялькових театрів світу (Пульчинела, Панч Петрушка тощо) Вертеп – український ляльковий театр. СОМ: споруди лялькових театрів. СММ: І.Стравинський сюїта з балету «Петрушка». І картина. ХТД: придумати музично – фантастичну історію за картиною В.Аба – Новака «Лялькова вистава». П: вертеп, інтермедія, театр ляльок.	Мистецтво створення ляльки. Види театральних ляльок; пальчикові рукавички, тростинні, планшетні, маріонетки, «живі» ляльки – велетні. СОМ: зразки театральних ляльок, А.Моїсеєнко «Ляльковод», Б.Берлі «Театр», В.Гвоздьов «Майстер – лялькар». ХТД: (групова робота) виготовлення театральних ляльок; варіант 1-рукавичних за образами балету І.Стравинського «Петрушка»; варіант 2- з різних матеріалів (тканина, хутро, нитки та ін.).	

		П: маріонетка, реквізит.	
21. У музичному театрі			
	На оперній сцені. Синтез мистецтв в опері. СММ: С. Гулак – Артемовський Опера «Запорожець за Дунаєм» (фрагменти). ПМ: С. Гулак – Артемовський б П: арія, лібрето, опера, увертюра.	Споруди й інтер'єри театрів. СОМ: світлини екстер'єрів та інтер'єрів музичних театрів світу. ХТД: створення ескізів світильників для інтер'єру сучасного музичного театру (графічні матеріали). П: екстер'єр, інтер'єр, ложа фойє. Мистецький проект «Архітектура театру»	
22. Барви хореографії та сценографії			
	Там де панує рух. Пластична інтонація. Менует. Вальс. Балет. СММ: В. Моцарт «Менует» з маленької нічної серенади; П. Чайковський Балет «Лебедине озеро» (фрагменти). СОМ: Ж. С. ле Чирк «Менует»; О. Ренуар «Міський танець», «Сільський танець»; Дж. Тьєполо «Міський бал», Е. Дега «Блакитні танцівниці», «Маленька танцівниця». ХТД: А. Житкевич «Під звуки вальсу». П: адажіо, балет, кордебалет, па-де-де, хореографія	Магія кольору й світла. Сценографія. Театральна – декораційне мистецтво. Декорації, художнє освітлення, театральний костюм. СОМ: ескізи театральних костюмів Л. Бакста. О. Екстер, А. Петрицького, К. Лакруа. ХТД: створення ескізу декорації до балету «Лебедине озеро» (колаж) П: декорація, сценографія. Мистецький проект «Лебедине озеро»	
23-24 Наймолодша муза			
	Музика в кіно. Мистецтво кінематографу. СММ: Г. Гладков «Сінема» з к/ф «Людина з бульвару Капуцинів». СКМ: «Звуки музики» (фрагменти). ХТД: Р. Роджерс «До, ре, мі» к/ф «Звуки музики». Створення сценарію короткометражного кінофільму про музику за сюжетом картини, створення ескізів кінообразів музикантів (робота в групах). П: квест, мультиплікація.	Художник у кіно. Види кіно: ігрове, документальне, анімаційне кіно. Художник у кіно. СКМ: «пригоди Буратіно» (фрагменти). ХТД: (колективна робота) створення образів героїв к/ф «Пригоди Буратіно» (техніка за вибором учня) Мистецький проект «Образ митця в кінематографі».	
	Образи анімації. Мистецтво мультиплікації. Український козацький серіал. Музика в мультфільмах. СКМ: фрагменти м/ф «Про козаків» «Острів скарбів». П: квест, мультиплікація.	Як створюється мультфільм. Художник мультиплікатор. ХТД: 9 колективна робота створення сценарію та малювання «розкадровки» мультфільму про шкільне життя (змішана техніка: гуаш, графічні матеріали) П: кадр.	

		Мистецький проект «Парк героїв української інімації»	
25. 26.27. Ансамбль: у єдності - гармонія			
	Музичні та хореографічні ансамблі. Вокальні, інструментальні, вокально-інструментальні ансамблі. Хореографічні ансамблі, ансамблі пісні і танцю. СММ: О.Шевченко «Старенький трамвай» (ансамбль «Пікардійська терція»); А.Пьяцолла «Лібертанго» (у виконанні різними ансамблями); С.Сабадаш «Марічка» (ансамбль пісні і танцю). ХТД: Р.Паулс «Золоте весілля». СОМ: А.Менцель «Концерт у Сан – Сусі» П: віртуоз, естрадний танець.	Архітектурний ансамбль. Синтез мистецтв в архітектурному ансамблі. СОМ: зразки архітектурних ансамблів (Почаївської Лаври, Кам'янець – Подільської фортеці), Дж.А.Каналетто Площа Святого Марка; вітражі Страсбурзького собору. ХТД: створення імітаційного вітража «Смачний натюрморт» для шкільного кафе (аплікація). П: ансамбль, вітраж.	
	Музика свят і розваг. «Легка» музика. Музичні шоу. СОМ: .Ренуар «Дівчата за фортепіано»; Дж.Берніні Фонтани «Тритон», «Треві». СММ: Г.Гендель «Музика на воді» - сюїта № 2 Ре-мажор; О.Ресігі «Фонтани Риму». ПМ: Г.Ф.Гендель. П: шоу.	Садово - паркове мистецтво. Парк як синтез архітектури, скульптури, ландшафту. Різновиди парків (регулярний, пейзажний). СОМ: світлини парків (Версаль, Петергоф, Софіївка). ХТД: створення фонтану «Юний кентавр» для прикрашання парку (пластилін) П: садово-паркове мистецтво.	
	Карнавал. Венеціанський, Бразильський та інші карнавали. Синтез мистецтв на карнавалі. Музика на карнавалі. СММ: Н. Паганіні «Венеціанський карнавал», Ж.Б. Арбан «Карнавал у Венеції»; С.Абреу «Бразильський карнавал», пісня «Бразильський карнавал» (дитячий ансамбль) «Дельфін» П: карнавал, самба.	Карнавальні костюми і маски. Карнавальний грим. СММ: карнавальні маски, костюми, грим. ХТД: створення маски «Чарівна незнайомка» (для дівчат), «Відважний лицар» (для хлопців) (колаж) П: маска, грим.	
28, 29. Час новітній створює красу			
	Телебачення – це погляд у світ. Телебачення: синтез мистецтва і технічних досягнень. Особливості художньої мови телебачення. Естрадна музика. Естрадно – симфонічний оркестр. СММ: «Жайворонок» (оркестр П.Морія). ХТД: Б.Степаненко «Веселка». П: відео кліп, естрада, телебачення.	Дизайн. Дизайнер. Види дизайну. Дизайн телестудій. Комп'ютерна графіка. Логотип, піктограма. СОМ: зразки різних видів дизайну, логотипів, піктограм.. ХТД: (колективна робота); варіант 1 – створення заставки до телепередачі « У світі тварин»; варіант 2 – створення веселої карти запарку з піктограмами і голо типами	

		(техніка за вибором учнів). П: дизайн, логотип, піктограма. Мистецький проект «Телебачення».	
	Електронна музика. Електронні музичні інструменти. Синтезатор. СММ: М.Мусоргський «Гном», «Баба Яга», «Старий замок» з циклу «Картинки з виставки» (у виконанні Ісао Томіта). ХТД: В.Шаповаленко «Про що мріє мишенятко». П: електронна музика.	Інсталяція. Види інсталяцій. СОМ: світлини інсталяцій. ХТД: створення інсталяцій з головним героєм. Мишеням із пісні (колаж). Орієнтовні теми: «Мрію стати зіркою», «Мрію стати непереможним», «Мрію побачити весь світ». П: інсталяція.	
30. Мистецький дивосвіт			
	Східний музичний театр. Амплуа, костюми, маски, грим акторів східного театру. СЩМ: актори східного театру. СММ: І.Стравінський «Китайський марш», «Арія Солов'я з опери «Соловей». ХТД: Ю.Шевченко «Зелене слонення». Гра – пантоміма «Амплуа» П: амплуа.	Кіно і цирк Сходу. Індійський Болівуд. Японське аніме. Китайський цирк. СКМ: «Зіта Гіта», «Мільонер із трущоб» (фрагменти). ХТД: (робота в парах) створення ескізу ширми з рослинними мотивами та образами фантастичних декоративних птахів для китайської опери (техніка за вибором учня) П: комікс.	
31. Узагальнення (перевір себе)			
32. Презентації мистецьких проектів (індивідуальних, групових, колективних) Резервний час (8 годин)			

СММ – сприймання музичного мистецтва;

СОМ – сприймання образного мистецтва;

СКМ – сприймання кіномистецтва;

ХТД – художньо – творча діяльність; ПМ – портрет митця;

П - поняття (словник)